

ACADEMIA ROMÂNĂ

B

UN CHRISOV

5820

AL LUI

MIRCEA-CEL-BĂTRÂN

DIN

10 IUNIE 1415

DONAȚIUNE

DE

IOAN BOGDAN

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE.



EXTRAS DIN  
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE  
Seria II. — Tom. XXVI.  
MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE.

1.74268

BUCUREȘCI

INST. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL“ S-sor ION ST. RASIDESCU

16, STRADA DÓMNEI, 16

1903.

10.111

Prețul 20 bani.

Analele Societății Academice Române. — Seria I :

L. B.

Tom. I—XI. — Sesiunile anilor 1867—1878: ședințe, comunicări, notițe și memorii.

Analele Academiei Române. — Seria II :

Tom. I. — Sesiunea extraordinară din anul 1879 . . . . .	3,50
» II. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1879—80 . . . . .	5.—
» II. — Sect. II. — Discursuri, memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» III. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1880—81 . . . . .	5.—
» III. — Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» IV. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1881—82 . . . . .	3.—
» IV. — Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» V. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1882—83 . . . . .	3.—
» V. — Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» VI. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1883—84 . . . . .	2.—
» VI. — Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
Vięta și serierile lui Grigorie Țamblac, de Episc. Melchisedec. . . . .	1,20
Despre Alexandru Mavrocordat Exaporitul și despre activitatea sa politică și literară, de A. Papadopol-Calimach . . . . .	—20
» VII. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1884—85 . . . . .	3.—
» VII. — Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» VIII. — Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1885—86 . . . . .	3.—
» VIII. — Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
Amintiri despre Grigorie Alexandrescu. Scrisore către V. Alecsandri, de Ion Ghica . . . . .	—30
Apulum, Alba-Iulia, Belgrad în Transilvania. Studiū de G. Barițiu. Schițe din viața Mitropolitului Ungro-Vlachiei Filaret II, 1792, și a altor persoane bisericesci cu cari el a fost în relațiuni de apröpe, de Episcopul Melchisedec . . . . .	1.—
Notița istorică despre orașul Botoșani, de A. Papadopol-Calimach. Rapörte asupra câtor-vă mănăstiri, schituri și biserici din țeră, prezentate Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice, de Gr. G. Tocilescu . . . . .	1.—
Dare de sēmă despre colecțiunea de documente istorice române aflate la Wiesbaden.—Cuvintare pentru aniversarea zilei de 10 Maiū, ținută de Dimitrie A. Sturdza. (Cu 4 stampe) . . . . .	1.—
I. Scrisore autografă de la Michaiū-Vitezul. II. Stęgul lui Șerban-Vodă Cantacuzino. III. Nouę descoperiri numismatice romănesci. — Cuvintare pentru aniversarea zilei de 10 Maiū, ținută de D. A. Sturdza. (Cu 1 stampă) . . . . .	
» IX. — Desbaterile Academiei în 1886—87. . . . .	5.—
» IX. — Memoriile Secțiunii Istorice. . . . . (Sfârșit.)	
Dece Maiū. Memoriū prezentat Academiei, de D. A. Sturdza . . . . .	—30
Biserica din Părhăuți în Bucovina, de S. Fl. Marian . . . . .	—20
Sēma Visteriei Moldovei din 1818, de V. A. Urechia . . . . .	—20
O statistică a Țerii-Romănesci din 1820. Comunicare de V. A. Urechia . . . . .	—20
Inscripțiuni după manuscrise. Comunicări și note de V. A. Urechia. Generalul Pavel Kisseleff în Moldova și Țera-Romănescă, 1829—1834, după documente rusesci, de A. Papadopol-Calimach. Notițe despre slobozii, de V. A. Urechia . . . . .	—40
» X. — Desbaterile Academiei în 1887—88 . . . . .	4.—
» X. — Memoriile Secțiunii Istorice . . . . . (Sfârșit.)	
Didachiile sau predicele Mitropolitului Antim Ivireanul, tomul II.— Studiū de Episcopul Melchisedec. . . . .	—40
Studiū asupra legii celor XII tabule, de Ion Kalinderu . . . . .	—60
De la Tobolsk până în China. Note de călătorie de Spătarul Nicolae Milescu, 1675. Traduse după un text grecesc de S. Sion. Archimandritul Vartolomeiū Măzăreanul (1720—1780). Notița biografică și bibliografică, de V. A. Urechia . . . . .	—60
Sigiliul tărġului Petrei (jud. Nēmțu). Notița istorică de V. A. Urechia. Pe file de cėslov. Note istorice de V. A. Urechia. . . . .	—30
Document referitor la limba romănescă. Comunicare de V. A. Urechia. (Cu stampă hellografică.) . . . . .	—20
Documente dintre 1769—1800. Comunicări de V. A. Urechia. . . . .	—40
Documente relative la anii 1800—1831. (I-a Serie.) Comunicațiune de V. A. Urechia . . . . .	—40

Inv. A. 11.645 D.

Inv. 5820.

B.C.U. Bucuresti



C8761

# UN CHRISOV AL LUI MIRCEA-CEL-BĂTRÂN

DIN

10 IUNIE 1415

DE

IOAN BOGDAN,

Memburu al Academiei Române.

*Sedința de la 21 Noemvrie 1903.*



La expoziția asociațiunii pentru înaintarea și răspândirea științelor, d-l N. D. Spineanu, institutor din Turnu-Severin, a expus în vitrina sa un interesant document al lui Mircea-cel-Bătrân din 1415. La rugămintea de a-mi permite să-l studiez mai de aproape, d-l Spineanu a binevoit a mi-l încredința pentru câte-vă ore și a mă autorisă să-l public în cazul când ar prezenta vre-un interes istoric. Documentul fiind unul din cele mai interesante rămase de la Mircea, cu atât mai interesant, cu cât e din anii din urmă ai domniei lui și până acum necunoscut, mă grăbesc a-l comunica istoricilor noștri în original și în traducere; el ar merita să fie reprodus întreg în fototipie.

876i.  
Importanța capitală a acestui document — care e un chrisov de danie pentru satul Beala [Бѣла], ađi Bala-de-jos din județul Mehedinți, plasa Motrul-de-sus — consistă în amintirea ce se face într'insul despre venirea lui *Mustafa Celebi* (Чклянѣ), prin Iunie 1415, în Țera-Românească. Se știă până acum dintr'o sumă de izvoare străine, mai ales bizantine (Ducas și Chalcocondyles), venețiene și ragusane, acestea din urmă publicate de Gelchich și Iorga, că pe la 1415 sau 16 un pretendent turc Mustafa, care se dedea drept fiu al lui Baiazit Fulgerul, s'a refugiat la Mircea în Țera-Românească, de unde, recrutând câte-vă sute de omești, a trecut cu ei și cu puțini Turci de-ai săi în Bulgaria, unde a început să prade și să neliniștească garnisioanele lui Mohammed I. Izvoarele ragusane mai ales arătau că Mircea nu eră străin de aceste întreprinderi îndrăznețe ale pretendentului care, după ce la 1418 fu

bătut de Mohammed I, se mai răsculă încă odată contra lui Murad II; ôstea acestuia îl bate și-l ucide (la o dată neprecisată încă) în fuga lui spre Țera-Românească (1). Chrisovul ce publicăm mai la vale e primul izvor intern care confirmă în mod neîndoios relațiunile prietenoase ale lui Mustafa cu Mircea și precisază vremea sosirii lui în Țera-Românească: Iunie 1415. Pe la 10 ale acestei luni Mustafa se află în Argeș, la curtea lui Mircea: «Argeș, luna lui Iunie în 10, anul 6923, . . . pe vremea când a venit Mustafa Cealapi». Primirea ce i s'a făcut aci l-a îndemnat să mai încerce a doua ôră, sub Murad II, de data acêsta însă fără noroc, o scăpare în țera lui Mircea.

Datorim scirea amintită a documentului din 1415 obiceiului ce l-au avut unii grămăticii ai lui Mircea de a aminti prin câte-vă cuvinte, în data documentelor scrise de dînșii, împrejurările în cari acestea au fost date de domnul lor, obiceiü ce dispore apoi din cancelaria muntenească. Ast-fel același grămătic Michail, care a scris documentul din 10 Iunie 1415, ne spune, într'un chrisov din 28 Martie același an, prin care Mircea confirmă mânăstirii Cozia veniturile vămii de la Genune (ВАМА УТ ГЕНУНЕ), că acêstă donațiune s'a făcut «când a venit Io Mircea voevod în mânăstirea de la Cozia, în postul cel mare, luna lui Martie 28, în anul 6923, indictionul 8»: «ЕГДА ДОУВАН ІУ МИРЧА ВЕВЕОДА ВЪ МО-Н[АСТЫ]РЪ ВЪ КОЗІЖ, ВЪ ВЕЛН[Ы] ПОСТ, МКСАЦА МАРТІА. КИ., ВЪ ЛѢТО СЦКГ., ЕНДН[ТЬ] .Н.» (2). Michail se numesce aci logofet; întru cât însă el e cel ce a scris chrisovul: [И АЗ] МИХАИЛ ЛОГОФЕТЪ ИСПИСАХ, «logofet» e aci identic cu «grămătic»; nu e vorba de marele logofet.

(1) Tôte amănuntele asupra acestui Mustafa se găsesc, cu indicațiunea exactă și completă a izvórelor, la N. Iorga, *Acte și fragmente cu privire la Istoria Românilor*, III, 1 (București 1897), p. 6-7; *Notes et extraits pour servir à l'histoire des croisades au XV-e siècle*, tòm. I, 1-re série, Paris 1899, p. 225-227 și 247; *Studii istorice asupra Chilieii și Cetății Albe*, București 1899, p. 69-70. Se vede din acestea că Mustafa a prădat Bulgaria înainte de 18 August 1415, deci între 10 Iunie și 18 August; că a stat multă vreme în Țera-Românească, de ôre-ce pe la Maiü 1416 Mohammed I pregătiă o flotă care aveä să mERGă la Dunăre contra lui; că la 1416 el a prădat în adevăr Bulgaria cu Turci și Români de ai lui Mircea și că la 1417 erä asediat de Mohammed în Salonic. Se scie cât de scump a plătit Mircea sprijinul dat lui Mustafa la 1415-16; v. Iorga, *Chilia și Cetatea Albă*, p. 70-71. Cf. Gr. G. Tocilescu, *Manual de Istoria Românilor*, ed. 1900, p. 167-168, unde constat cu plăcere că datele sunt exacte; A. D. Xenopol, *Istoria Românilor*, II, p. 110, unde răscôla lui Mustafa e pusă greșit la 1418. Cea mai nouă istorie a Românilor, aceea a lui C. Kogălniceanu (Iași, 1903, vol. I, partea I, p. 131) nu insistă asupra acestor evenimente, deși ele sunt fôrte importante prin urmările ce le-au avut: ele au provocat ocuparea definitivă a cetăților dunărene din partea Turcilor.

(2) Orig. în Arch. Stat. din București.

Tot așa scriitorul poruncii domnesci din 1406 către mănăstirea Tismana pune în gura lui Mircea cuvintele: «și acésta s'a întîmplat în anul 6915, indictionul 15, pe când mergeam domnia mea spre Severin, ca să mă întîlnesc cu craiul, și am ajuns la mănăstire în luna lui Noemvrie 23» (orig. în Arch. Stat.; reprodus de Miletic, cu data greșită 1407, în *Daco-românii, Sbornic*, IX, p. 329).

Documentul d-lui Spineanu este important și din alte puncte de vedere; el ne arată că la 1415 Mircea stăpâniă încă Dobrogea și Silistra («amândouă malurile Dunărei» și «Dirsterul»): în cel-lalt document din 1415 (28 Martie), titlul domnului nu e complet; că fiul său Michail eră asociat la domnie, ceea-ce se scie și din alte documente; că cuvîntul «boerinaș» (болѣрчинъ) eră întrebuintat și în sec. XV: în izvórele secolului acestuia trebuie să fi fost extrem de rar, de óre-ce nici în cele tipărite nici în cele inedite nu-mă aduc aminte să-l fi întîlnit vreodată (1); că un boer ocupă în același timp funcțiunile de ban și vornic; că există un «județ al Motrului» (сѣдство мотрско), pe care nu l-am găsit în alte documente și a cărui întindere n'ași puté-o precisă mai de aprópe (cf. «județul Jiului» [сѣдство жѣлу] în doc. din 1406); că pe lângă un cal, obicinuitul dar boeresc cu ocazia unei donațiuni domnesci, se dedeă câte-odată și o cupă (cf. doc. din 2 August 1453 al lui Vladislav II; orig. în Arch. Stat., în resumat la D. Onciul, artic. Comunicare în chestiunea filiațiunii lui Basarab-cel-Tinăr, *Convorbiri Literare*, an. XXXVII, p. 711).

Interesant este de a constată și deosebirea dintre martorii celor două documente de la 1415: se vede din acésta că sunt citați numai acei boeri cari în realitate erau de față la acțiunea documentului. Cei mai cu vață par a fi fost banii Radul și Aga, logofétul Baldovin și Stoica Rusul, patru nume ce se întîlnesc de mai multe ori în documentele lui Mircea dintre anii 1391 și 1415. Daū aci lista boerilor din documentul de la 28 Martie care, pe cât sciū, nu e publicat încă nicăiri: «радъль банъ; жѣпанъ вонко; протовистѣаръ пошоръ; лѣгодетъ балдовинъ; ага банъ; жѣпанъ оутмешъ; жѣпанъ стонко рѣса (sic); жѣпанъ лѣвѣлъ; жѣпанъ крѣстѣ; [и аз] мѣханаз лѣгодетъ исписахъ» (restul documentului, cu data, e comunicat mai sus) (2).

(1) Un diminutiv din *коларинъ*, afară de rusescul vechiū *коларикъ*, *коларца*, nu mă-e cunoscut. Veđi Miklosich, *Lexicon*, s. v., și Sreznevskij, *Materialy dlja slovarja drevnerusskago jazyka*, vol. I (St.-Peterburg 1893), p. 151, 163: aci e atestat numai din cronici.

(2) Documentul e fórte deteriorat; dintre numele de boeri însă numai *вонко* nu póte fi cetit întreg; la *жѣпанъ вонко* lipsesc 4, cel mult 5 litere, așa că cetirea *Stoica* (din

Incheiū acest comentariū cu câte-vă observațiuni asupra formei externe și asupra limbii și ortografiei documentului. El e scris pe un pergament mare, rău lucrat și neregulat tăiat, însă destul de bine conservat; puținele locuri rupte sau șterse au fost întregite după formulele obicnuite în celelalte documente ale lui Mircea. Monogramul se citește foarte clar; pecetea, care era atârnată, este însă perdută. Scrișorea e mare, rară și urită; s are două forme: cea obicnuită în formă de opt și s, cu cele două elemente despărțite unul de altul; ж și а sémănă

foarte mult unul cu altul, d. p. în cuvîntul *матїа* din titlu, în *сѣдство мотрѣско* și în *внѣжтом*. Punctele și accentele sunt neregulate ca formă, dar întrebuințate foarte consecvent, conform usului ortografie din manuscrisele mediobulgare contimporane.

Din particularitățile de limbă mediobulgară sunt de relevat următoarele: cazul general: ac. *вѣаб(а)*, *чкша*; cz *подж*, cz *арїж*; cz *анепсе*; *вт вам(а)*, *вт глобж*, на *вѣаб(а)*; gen.: sg. *племени*, pl. *велицѣх*, *сѣжвѣах* (*вт малнх*—); dat. pl. *странами*=*странамз*; сж=сжтз; formele neobulgăresci: pron. азѣ, comparat. *помног(о)*, conj. *ени*. Ca ortografie: ж=z (к): *сжи*, *кжеларства*, *сжхранит*, *вжсечжсїи*, *почжтет* (în alt loc *почетет*); *е=а*: *дддше*, *почевше*; *е=k*: *нверник*; *и=ы*: *внтї*, *раснпет*, alt-fel *ы* este răstrat; *чж=ча*: *чждвх*, *счжстїе*, unde ж este foarte clar, și *внѣжтом*; жр, жр=рз (r sonans): *ствжрдит*, *кжрвз*, *джрстерс*, *самоджржавный*. Mai rare și mai interesante sunt aceste două din urmă.

Бж христа бога благовѣрный и христоролюбивый и самодержавный по миру великий воевода и господный, милостїа [кожїа и] кожїем (1) дарованїемъ вѣладажїи ми и господствжїи вжсїи земли сгровлажїнскои, и западинскимъ иже же и кз татарскимъ странами (sic), и вѣа пол по вжсїемъ подоунакїюу даже и до великаго мотрѣ, и джрстерс градс владалец, благопроизволи господство ми своимъ благымъ произволенїемъ, чистымъ и свѣтлымъ сїрдцемъ, и даровахъ сжи вж[сї]чжсїи хрїсѣвѣа болжрчиномъ господства ми владс cz *анепсе* си шиша и вѣа, и станнлс cz братїями си (2).

trad. lui Gheorghe Peșacov de la 1849) e greșită, *конка* e pomenit de altmintrelea între boerii lui Mircea într'un doc. fără dată al mănăstirii Snagovului (orig. la Acad. Rom.). La *оугамш* nu cred să lipsescă un *т* de la început, cum e îndreptat în trad. lui Peșacov de la Arch. Statului; cf. *конка стменов* în doc. din 5 Aug. 1452 și 15 Aprilie 1456. (Arch. Stat.) și *Utmes* în doc. din 2 Aug. 1453 (*Conv. Liter.*, an. XXXVII, p. 711).

(1) În orig. *млстїа кожїа*, cu *жїа* corectat din *жїа*; formula obicnuită e cea completată; cf. d. p. doc. din 28 Martie 1415 din Arch. Stat.

(2) În orig. aici și mai jos *братїями*.

тако да ест владѣ съ вѣсѣ аниесе мѣ: вѣна, шиша и станила съ братїями си селѣ зовомѣ (1) вѣла, еже ест на сѣдство мотрѣско, тако да ест владѣ съ вѣсѣ аниесе си въ вчннѣ и въ вѣака (2) село вѣла [и преслоп] (3). и дадоше господствѣ ми . а . кон и . а . чѣша. того ради да им ест въ вчннѣ и въ вѣака почевше въ вѣчїаго вама, въ (4) свѣннаго вама, въ пчеларства (5), въ вѣларства (5), въ винарства, въ глобѣ, въ повоза, въ пшдвода, рекше въ малихъ сажбѣхъ даже и до великыхъ. въ тѣхъ вѣсѣхъ да им сѣ на вѣаба, тѣмъ и тѣхъ дѣтемъ, вѣсѣжтомъ и прѣвѣсѣжтомъ, до живота господства мї и до живот[а сы]на господства мї мїхана вонвода. кто лї се шетъ покѣситъ въ волѣръ господства ми, велицѣхъ же и малихъ, или [въ] работникъ господства ми, посла[емыхъ по] милостехъ и по работѣхъ господства мї, [тако] да и [м] позакаватъ, тѣмъ и [дѣтемъ ихъ] (6), аще и въ вѣсѣ е[динномъ], т[о] (7) таковы иматъ прїатї великѣ [з]лѣ и вѣрїѣ въ господства ми, [как]о (8) прѣстѣжникъ и прѣслѣши[ик] и посрамитѣл и неверникъ сіемѣ хрїсовѣлю господства ми; развѣ великѣ вонскѣ да строитъ (9), а ино нишѣ помного. еше же и по смрзтї господства ми, кшгѣ избретъ господь богъ вѣтї господинь (10) вѣашконъ земли, въ срзденнаго плода господства ми, или въ сзродникъ господства ми, или въ инѣгѣ племени, та [аще] почететъ и поновитъ и стѣврдитъ сынъ хрїсовѣла господства ми, тшгѣ господъ (11) богъ да почѣтетъ и да сѣхранитъ; аще ли разоритъ и расипетъ, то таковаго господь богъ да разоритъ и да сѣѣетъ, зде и въ вѣдѣжтомъ вѣцѣ, и сѣжстїе да иматъ съ юдѣ и съ арїѣ и съ вѣтїмї рекшїимї юдее, еже рекшѣ на

(1) Greşelă, în loc de зовомѣ.

(2) Orig. вѣ.<sup>к</sup>

(3) Cuvintele и преслоп sunt adăugate mai târziu, căci chrisovul arată aci urme evidente de îndreptări. и да-дин и дадоше este scris de-asupra lui преслоп ast-fel:

и да  
и  
и преслоп доше.

Lucrul se explică ușor, de ôre-ce, după informațiunea d-lui N. D. Spineanu, în localitate se găesc două poeni cu numele Prislopul-mare și Prislopul-mic.

(4) Orig. ѡ.

(5) Orig. пчеларѣтва, вѣларѣтва.

(6) In orig. sunt șterse c. 8 litere.

(7) Orig. rupt.

(8) C. 3 litere șterse.

(9) Orig. greș. страитъ; cf. развѣ еднѣ великѣ вонскѣ да строитъ господствоу ми, într'un doc. inedit de la Mircea (Acad. Rom.).

(10) Orig. cam șters; s'ar puté ceti și господарь.

А  
с

(11) In orig. greș. господинъ: гнз.

ХРИСТА СПАСА НАШЕГО: КЪРВЪ ЕГО НА НИХ И НА ЧЖДОУХ НХ, ЕЖЕ ЕСТ И ВЪДЕТ  
 ВЪ ВЪККИ, АМИН. СѢ ЖЕ СВѢДѢТЕЛЕ СІЕМС ХРІСОВОУА: РАДША БАН, ДВОРННИК; ЖЪПАН  
 МАТИН; АГА БАН; ЖЪПАН СТОНКА РЪСИН; ЖЪПАН ДРАГОМНОР ШТ ШЕГАРЧА; БАЛ-  
 ДОВНИ АУГВОДЕТ (1); МИКСА ВІСТІАР И ВАСК М[ЕЧО]НОША; СТАН[НАЗ] КОМНС (2);  
 МАНК СТОЛНИК; ГЕРГИНА ПАХАРНИК; И АЗЕ МИХАНА ГРАМАТ[НИК ЕЖЕ ИСПИСАХ] (3)  
 КЪ АРГИШ, МЪКШАЦА ИОНІА И ДАНЬ, ВЪ ЛѢТО 7527, ЕНИДІКТЪ (sic) И., ВЪ  
 ВРКАМЪ ЕНИ ПРІДЕ МЪСТАФА ЧКЛАПИ (4).

† ІУ МІРЧА ВОВЕОДА, МИЛОСТІЖ БОЖІЕА ГОСПОДИНЬ.

«In Christos Dumneđeū credinciosul și de Christos iubitorul și de sine stăpânitorul Io Mircea, mare voevod și domn, din mila și darul lui Dumneđeū stăpânind și domnind peste tótă țera Ungro-Vlahiei, și peste părțile de peste munți, și spre cele tătăresci, și peste amândouă malurile Dunărei întregi până la marea cea mare, și domn al cetății Dirsterului, bine-voit-a domnia mea din a mea bună-voință și cu inimă curată și luminată, și dăruit-am acest prea cinstit chrisov boerinașilor domniei mele, lui Vlad cu nepoții săi Șișa și Buia, și lui Stănilă cu frații săi, ca să-î fie lui Vlad cu toți nepoții săi: Buia, Șișa și lui Stănilă cu frații săi satul numit Beala, ce se află în județul Motrului, ca să-î fie lui Vlad și tuturor nepoților lui de ocină și de ohabă (5) satul Beala [și Preslopul]. Și-mi dederă domniei mele un cal și o cupă. Deci să le fie lor ocină și să aibă scutire (6), începând cu vama oilor, de vama porcilor, de albinărit și de găletărit și de vinăriciū și de glóbe și de cărături și de podvóde, cu un cuvînt de slujbele mici și de cele mari; de tóte acestea să fie scutiți, ei și copiii lor și nepoții și strănepoții lor, câtă vreme voiū fi în viéță domnia mea și fiul domniei mele Michail voevod. Iar de va încercă cine-vă, dintre boerii domniei mele mari și mici, sau dintre slujbașii domniei mele, trimiși după mile și după slujbele domniei mele, să-î supere pe ei sau pe copiii lor, măcar pentru un fir de păr, unul ca acela va avé să priméscă mare

(1) In orig. de două ori.

(2) Aceste două cuvinte de-asupra șirului.

(3) In orig. c. 8 litere șterse; întregirea e sigură, după alte doc. ale lui Mircea și Michail; cf. d. p. Miletić, *Daco-românii, Sbornik*, IX, p. 331—332.

(4) In orig. se cunosc bine numai cele patru litere de la sfârșit. Alte forme ale cuvîntului sînt цалапи, -ніе, -піа = Celebi, atributul obicinuit al fiilor sultanilor și chiar al sultanilor înșiși.

(5) Orig. КЪ ШНИНХ И КЪ ШХАКА.

(6) Am tradus așa pe „да им ест КЪ ШНИНХ И КЪ ШХАКА“, ca textul să fie mai clar pentru cei neobicinuiți cu terminologia vechilor documente; „moșie ohabnică“ este o moșie scutită de anumite dări și angarale față de domnie, iar „ohabă“ înseamnă scutire; acesta e înțelesul ce reese din textele documentelor vechi.



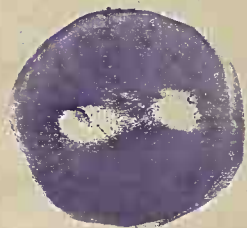
rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și neascultător și rușinător și necredincios al acestui chrisov al domniei mele. Numai la óstea cea mare să slujescă, alt ce-vă nimic mai mult. Iar după mórtea domniei mele, pe cine îl va alege domnul Dumneđeű să fie domn al Țării-Românesci, fie el din fructul inimii domniei mele (1), fie dintre rudele domniei mele sau din alt ném, de va cinsti și va înnoi și va întări acest chrisov al domniei mele, pe unul ca acela domnul Dumneđeű să-l cinstescă și să-l păzescă, iar dacă îl va stricà și-l va nimici, pe unul ca acela domnul Dumneđeű să-l nimicescă și să-l bată, aici și în vécul viitor, și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu așa dișii Iudei, cari au strigat lui Christos mântuitorul nostru: sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor; ceea-ce este și va fi în veci, amin. Iată și martorii acestui chrisov; Radul ban, vornic; jupân Martin; Aga ban; jupân Stoica Rusul; jupân Dragomir de la Șegarcea; Baldovin logofet; Micul vistiar și Vasea spătar; Stănilă comis; Manea stolnic; Gherghina paharnic; și eű Michail gramaticul care am scris în Argeș, luna lui Iunie în ziua a 10-a, în anul 6923 (=1415), indictionul 8, pe vremea când a venit Mustafa Cealapi.

«Io Mircea Voevod, din mila lui Dumneđeű domn.»

---

(1) Adecă din adevărații copii ai domniei mele.





BIBLIOTECA  
CENTRALĂ  
UNIVERSITĂȚII  
BUCUREȘTI

# Analele Academiei Române.

L. B.

Moratorium. Comunicațiune de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	—,20
Autografele lui Varlaam Mitropolitul. Comunicațiune de <i>V. A. Urechia</i> . (Cu stampă heliografică.) . . . . .	—,50
istoria evenimentelor din Orient, cu referință la Principatele Moldova și Valachia, din anii 1769—1774, scrisă de biv Vel Stoln. Dumitrache și editată după copia lui Nicolae Piteșteanul din anul 1782, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	1,50
Indice alfabetic al volumelor XI (seria I) și I—X (Seria II) din <i>Anale</i> , pentru 1878—1888. . . . .	2.—
Tom. XI. — Desbaterile Academiei în 1888—89 . . . . .	3.—
<i>XI. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	2.—
Câte-vă manuscripte slavo-române din Biblioteca Imperială de la Viena, de <i>Ioan Bogdan</i> . . . . .	—,50
Cinci documente istorice slavo-române din Arhiva Curții Imperiale de la Viena, de <i>Ioan Bogdan</i> . . . . .	1.—
Diploma Bărlădeană din 1131 și Principatul Bărladului. — O încercare de critică diplomatică slavo-română, de <i>Ioan Bogdan</i> . . . . .	—,60
Biserica din cetatea Némțu și documente relative la Vasile Lupu și Dômnă Ruxandra, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	3.—
<i>XII. — Desbaterile Academiei în 1889—90</i> . . . . .	3.—
<i>XII. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	12.—
Biserica ortodoxă în luptă cu Protestantismul, în special cu Calvinismul în vécul XVII-lea, și cele două sinode din Moldova contra Calvinilor, de <i>Episcopul Melchisedec</i> . . . . .	1,20
Memoriu asupra periodei din Istoria Românilor de la 1774—1786, însoțit de documente cu totul inedite, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	11.—
<i>XIII. — Desbaterile Academiei în 1890—91</i> . . . . .	4.—
<i>XIV. — Desbaterile Academiei în 1891—92</i> . . . . .	2,50
<i>XV. — Desbaterile Academiei în 1892—93</i> . . . . .	4,50
<i>XV. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	8.—
Documente inedite din domnia lui Alexandru Constantin Moruzi, 1793—1796. Memoriu de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	8.—
<i>XVI. — Desbaterile Academiei în 1893—94</i> . . . . .	4,50
<i>XVI. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	3,50
Codex Bandinus. Memoriu asupra scrierii lui Bandinus de la 1646, urmat de text, însoțit de acte și documente, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	3,50
<i>XVII. — Desbaterile Academiei în 1894—95</i> . . . . .	7.—
<i>XVII. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	2.—
Sofia Paleolog, nepôta Împăratului Constantin XII Paleolog, și Domnița Olena, fiica Domnului Moldovei Ștefan-cel-Mare, 1472—1509, de <i>A. Papadopol-Calimach</i> . . . . .	1,60
Vilegiatura și reședințele de vară la Romani, de <i>I. Kalinderu</i> . . . . .	—,50
Un nou document de la Constantin Cantemir Vodă, Iași, anul 7197 (1689). Comunicațiune de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	—,20
<i>XVIII. — Desbaterile Academiei în 1895—96</i> . . . . .	5.—
<i>XVIII. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	1,50
Contribuțiuni la istoria Munteniei din a doua jumătate a secolului XVI-lea, de <i>N. Iorga</i> . . . . .	1.—
Cestiunea Arilor, de <i>Gr. C. Buzureanu</i> . . . . .	—,25
Un episod din istoria tipografiei în România, de <i>A. Papadopol-Calimach</i> . . . . .	—,20
<i>XIX. — Desbaterile Academiei în 1896—97</i> . . . . .	4,50
<i>XIX. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	3.—
Domnia lui Ioan Caragea. — Biserica română, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	1,60
August și literații, de <i>I. Kalinderu</i> . . . . .	—,35
Pretendenți domnesei în secolul al XVI-lea, de <i>N. Iorga</i> . . . . .	1.—
<i>XX. — Desbaterile Academiei în 1897—98</i> . . . . .	4,50
<i>XX. — Memoriile Secțiunii Istorice</i> . . . . .	5.—
Domnia lui Ioan Caragea, 1812—1818. — Biserica. — Școlele. — Cultura publică, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	1,20
Primul proiect de Constituțiune a Moldovei din 1822, de <i>A. D. Xenopol</i> . . . . .	—,60
Bucurescii până la 1500, de <i>G. I. Ionescu-Gion</i> . . . . .	—,30
Manuscripte din bibliotecii străine relative la Istoria Românilor (întăiul memoriu). De <i>N. Iorga</i> . . . . .	—,60
Literații opozanți sub Cesari, de <i>Ion Kalinderu</i> . . . . .	—,30
Justiții sub Ioan Caragea, de <i>V. A. Urechia</i> . . . . .	1,60

Documente noue, în mare parte românești, relative la Petru Schiopul și Michail-Vitezul, de <i>N. Iorga</i>	1.—
Indice alfabetic al volumelor XI—XX din <i>Anale</i> , pentru 1888—1898	2.—
Tom. XXI.—Desbaterile Academiei în 1898—99	5.—
XXI.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	6.—
Manuscrise din bibliotecă străină relative la istoria Romanilor (Al doilea memoriu). De <i>N. Iorga</i>	1.—
Socotelile Brașovului și scrisori românești către Sfat în secolul al XVII-lea, de <i>N. Iorga</i>	1,60
Socotelile Sibiiului, de <i>N. Iorga</i>	—30
Cronicele muntene. Întăiul memoriu. Cronicele din secolul al XVII-lea, de <i>N. Iorga</i>	1,60
Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei, de <i>A. D. Xenopol</i>	—15
Edilitatea sub domnia lui Caragea, de <i>V. A. Urechia</i>	1,60
XXVII.—Desbaterile Academiei în 1899—1900	6.—
XXII.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	3.—
Românii și Maghiarii înaintea istoriei, de <i>A. D. Xenopol</i>	—25
Portretul lui Miron Costin, de <i>S. Fl. Marian</i>	—50
Portul barbei și părului la Romani, de <i>Ion Kalinderu</i>	—50
Dece Maiu. — Cuvîntare, de <i>D. A. Sturdza</i>	—60
Din domnia lui Ioan Caragea, 1812—1818, de <i>V. A. Urechia</i>	1,60
XXIII.—Desbaterile Academiei în 1900—1901	5.—
XXIII.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	4.—
Atanasie Comnen Ipsilant, de <i>C. Erbiceanu</i>	—20
Societatea sub I. G. Caragea, de <i>V. A. Urechia</i>	1,60
Ioan Circa de Gambutz, ca episcop al Marmăriei Dositeiu Circa, 1660—1730, de <i>Ioan Puscariu</i>	—20
Din domnia lui Alexandru Calimach, de <i>V. A. Urechia</i>	1,60
Portul perucilor și bărbierii la Romani, de <i>Ion Kalinderu</i>	—20
Originea Câmpulungeană a lui Gavril, Mitropolitul Kievului, de <i>T. I. Stefanelli</i>	—20
XXIV.—Desbaterile Academiei în 1901—1902	6.—
XXIV.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	3.—
Două acte oficiale necunoscute de pe timpul Imperatului Bizantin Isaac II Angel, privitoare la Românii din Peninsula Balcanică spre finele secolului XII, de <i>C. Erbiceanu</i>	—40
Teoria probei (în știința modernă), de <i>Petru Popescu</i>	—50
Priviri istorice și literare asupra epocii fanariotice, de <i>C. Erbiceanu</i>	—40
Din luptele pentru nem: Răsturnarea lui Vasile Lupa. Studiu istoric, de <i>I. Tanoviceanu</i>	—30
China supusă. Manuscris grecesc cu acest titlu. Descriere și extracte, de <i>C. Erbiceanu</i>	—20
Luteranismul, calvinismul și introducerea limbii române în bisericile din Ardeal, de <i>Dr. At. M. Marienescu</i>	—30
Originea Voevodatului la Romani, de <i>Ioan Bogdan</i>	—20
România sub raportul moral, de <i>I. Tanoviceanu</i>	—80
XXV.—Desbaterile Academiei în 1902—1903	5,60
XXVI.—Desbaterile Academiei în 1903—1904	(sub presă)
XXVI.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	(sub presă)
Regele Carol I și Instrucțiunea publică. Cuvîntare de Dece Maiu 1903, de <i>D. A. Sturdza</i>	—20
Despre Cnejii Români, de <i>I. Bogdan</i>	—30
Din viața română: Podôbele, toaleta și petrecerile unei elegante, de <i>Ion Kalinderu</i>	—50

